

Vertauksia

”Ja hän lisäsi: ‘Huomatkaa, mitä kuulette. Niin kuin te mittaatte, niin tullaan teille mittaamaan, vielä sen ylikin. Jolla on, sille annetaan, mutta jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin mitä hänellä on.’” (Mark. 4:24, 25.)

Avaintekstit:

Mark. 4:1–34;
Jaak. 1:21;
Jes. 6:1–13;
Ps. 104:12;
Dan. 4:7–9.

Tämän viikon tutkistelu käsittelee Markuksen evankeliumin 4. luvun vertauksia. Markuksen evankeliumissa on synoptisista evankeliumeista (Matteus, Markus ja Luukas) vähiten vertauksia.

Monien vuosien ajan tutkijat ovat kiistelleet Jeesuksen vertausten merkityksestä ja tulkinnasta: kuinka tulkita niitä, mitä ne tarkoittavat, miksi Jeesus käytti niitä, millaisia opetuksia niiden oli tarkoitus paljastaa ja kuinka kirjaimellisesti ne oli tarkoitus ottaa vai olivatko ne puhdasta allegoriaa ja niin edelleen.

On selvää, ettemme pysty ratkaisemaan kaikkia näitä kysymyksiä tämän viikon tutkistelussa. Sen sijaan katsomme kyseisiä vertauksia ja Jumalan armosta alamme ymmärtää niitä opetuksia, joita Jeesus näiden vertausten kautta välitti.

Markuksen evankeliumin 4. luvussa on viisi vertausta: vertaus kylväjästä, lampusta, mittaamisesta, itsestään kasvavasta viljasta ja sinapinsiemenestä. Suurin osa lukua käsittelee kylväjävertausta. Tämä vertaus kerrotaan ensin. Sitten Jeesus selittää vertausten tarkoitusta yleensä ja sen jälkeen hän antaa vielä selityksen kylväjävertaukselle. Tämä kolmivaiheinen kaava on sunnuntain, maanantain ja tiistain tutkisteluosuuksien keskiössä. Muita luvun vertauksia tutkitaan keskiviikon ja torstain osuuksissa.

Tämä tutkistelu on sapatiksi 27.7.2024

VERTAUS KYLVÄJÄSTÄ

Lue Mark. 4:1-9. Millaisia erilaiset maaperät ovat? Mitä tapahtuu siemenille, jotka putoavat niihin?

Kun ihmiset lukevat Jeesuksen vertauksia, he usein haluavat hypätä nopeasti Jeesuksen tulkintaan niistä. Eikö se olekin kertomusten tarkoitus - opettaa meille hengellisiä totuuksia kristillistä elämäämme varten? Kyllä, mutta toisinaan Jeesus ei selitä vertauksiaan, ainakaan sen enempää kuin vain lyhyesti, kuten: "Jumalan valtakunta on kuin" tai "Jolla on korvat, se kuulkoon".

Siksi on hyvä hidastaa ja analysoida itse vertausta, jota saadaan kiinni suunnasta, johon vertauksen erilaiset kerrottavat piirteet osoittavat. Tehdessämme näin kylväjävertauksen kohdalla saamme monenlaisia ajatuksia. Siemen on kussakin tapauksessa samanlaista, mutta sitä putoaa neljään erityyppiseen maaperään. Maaperän ominaisuudet vaikuttavat suuresti siihen, miten siemenen käy. Vertaus jakautuu neljään erilliseen tarinaan, joissa kussakin kerrotaan loppuun asti, miten siemen pärjää kyseisessä maaperässä. Tarinoissa tapahtumien kesto kasvaa kertomus kertomukselta.

Tien oheen pudonneet siemenet linnut söivät välittömästi. "Ja kun hän kylvi, kävi niin, että osa siemenistä putosi tien oheen, ja linnut tulivat ja söivät jyvät." (Mark. 4:4.)

Kallioiseen paikkaan pudonneilla siemenillä kestää muutamana päivän tai viikon nousta oraalille, mutta lopulta aurinko kuivattaa ne.

Ohdakkeiden sekaan putoavilla siemenillä kestää vielä kauemmin saavuttaa oma kypsymättömyytensä ennen kuin ne tukahtuvat ohdakkeiden alle.

Hyvään maahan pudonneilla siemenillä kestää kaikkein pisimpään, oletettavasti koko kasvukauden, saavuttaa normaali kypsyytensä.

Kolme tarinoista kertoo epäonnistumisesta; vain viimeinen kertoo menestyksestä, hyvän ja runsaan sadon tuottamisesta. Tarinoiden pituus ja se, että jokaisessa peräkkäisessä tarinassa aina aika, jonka siemenen loppunsa saavuttaminen vaatii, pitenee, sekä se, että vain yksi tarinoista kertoo menestyksestä, viittaa kaikki siihen, että epäonnistumisen riski on olemassa, mutta onnistumista seuraa runsas menestys.

Vertaus viittaa opetuslapseuden vaatimaan hintaan ja siihen sisältyviin riskeihin, mutta Jeesuksen seuraamisesta on kuitenkin luvassa runsas palkinto.

JEESUKSEN SELITYS

Jeesus päätti vertauksen, mutta ei heti antanut selitystä sille. Mark. 4:1 mukaan Jeesus kertoi tämän vertauksen suurelle väkijoukolle. Vasta myöhemmin, pienemmän joukon kesken (Mark. 4:10), Jeesus selitti, mitä vertaus tarkoitti.

Lue Mark. 4:13-20. Miten Jeesus selitti kylväjävartausta?

Jeesus selittää vertausta nimeämällä ne, joita monet kertomuksen yksityiskohdista edustavat. Tulkinta osoittaa, että kertomus on löyhä allegoria, jossa on viittauksia todelliseen maailmaan, mutta ei välttämättä viittauksia jokaiseen yksityiskohtaan.

Jeesus nimeää siemenen sanaksi. Tällä hän tarkoittaa Jumalan sanaa, erityisesti Jeesuksen itsensä saarnaamana. Jaak. 1:21 sanotaan: ” – – pankaa pois kaikki saasta ja pahuus. Ottakaa vastaan sana, joka on teihin istutettu ja joka voi pelastaa teidän sielunne.”

Erilaiset maaperät kuvaavat erilaisia kuuliijoita. Jeesuksen selityksen mukaan jokainen kuulee sanan. Kaikille maaperille kylvetään siementä, mutta vastaanotto on erilaista. Tienvien maaperä on kovaa, ja linnut nappaavat siemenet. Jeesus yhdistää tämän siihen, miten Paholainen ottaa pois totuuden. Kallioisessa maaperässä on vain vähän syvyyttä. Jeesus yhdistää tämän maaperän niihin, joiden sitoutuminen on pinnallista; he eivät ole laskeneet opetuslapseuden hintaa. Ohdakkeinen maaperä tukahduttaa siihen kylvetyt siemenet. Tämä maaperä edustaa elämän huolia ja rikkauksia, jotka tukahduttavat sanan. Hyvä maaperä sen sijaan edustaa niitä, jotka kuulevat sanan ja ottavat sen vastaan, niin että se kasvaa ja tuottaa runsaan sadon.

Jeesus antaa pisimmät selitykset kallioisen ja ohdakkeisen maan kohdalla. Kuvaillessaan kallioisen maaperän kuuliijoita Jeesus viittaa kahteen vastakkaiseen elementtiin: he ottavat sanan ilolla vastaan, mutta ovat vain hetkellisiä opetuslapsia. Kun vaino tulee, he lankeavat pois. Ohdakkeisen maaperän kuuliijoiden kohdalla on toisin. He eivät lankea pois vaikeiden aikojen tähden, vaan hyvien: he keskittyvät Jumalan valtakunnan sijasta tämän maailman asioihin. Heidän huolensa ja kiinnostuksensa aiheet liittyvät siihen, mitä maailmalla on tarjottavana.

VERTAUSTEN TARKOITUS Lue Mark. 4:10-12. Miksi Jeesus opetti vertauksin?

Tekstin pinnallinen lukeminen antaa kuvan, että Jeesus opetti vertauksin pitääkseen ulkopuoliset pimennossa. Tulkinta ei sovi yhteen Markuksen kuvaaman Jeesuksen muun toiminnan kanssa. Mark. 3:5, 6 Jeesus suree uskonnollisten johtajien sydämen kovuutta. Mark. 3:22-30 Jeesus suhtautuu lainopettajien väitteisiin vakavasti ja selittää, miksi he ovat väärässä. Mark. 12:1-12 uskonnolliset johtajat ymmärtävät, että Jeesuksen vertaus viinitarhan vuokraajista tarkoittaa heitä. Se on varoitus siitä, mihin heidän juonensa häntä vastaan johtaa sekä mitkä ovat sen kauheat seuraukset. Jos Jeesus ei olisi välittänyt heistä, hän ei olisi varoittanut heitä. Meidän on siis tarkasteltava lähemmin Jeesuksen sanoja Mark. 4. luvussa, jotta ymmärrämme, mitä Jeesus tarkoittaa. Jeesus lainaa Jes. 6:9, 10.

Lue Jes. 6:1-13. Mitä Jesajalle tapahtuu? Minkä sanoman hän saa välitettäväksi Israelille?

Jesaja näkee näyn Jumalasta temppelissä ja on pakahtua Jumalan kirkkaudesta ja omasta saastaisuudestaan. Jumala puhdistaa hänet ja antaa hänelle tehtäväksi julistaa järkyttävää sanomaa. Kuten Markuksen kohdalla, tämä Jesajalle annettu sanoma tuntuu myös olevan ristiriidassa muun Jesajan sanoman kanssa, jossa tarjotaan lohdutusta Jumalan kansalle.

Jes. 6. luvun sanoman on tarkoitus herättää kansa niin, että he kääntyisivät pahoilta teiltään. Markuksen evankeliumin tekstissä avain Jeesuksen sanojen ymmärtämiseen löytyy Mark. 3:35. Jeesuksen opetusta ymmärtääkseen ihmisen on tehtävä Jumalan tahto (Mark. 3:35). Se tuo hänet Jeesuksen perheeseen. Ne, jotka ovat päättäneet, että Jeesus on Pa-holaisen riivaama, eivät kuuntele.

Lainatessaan Jes. 6. lukua Jeesuksen tarkoituksena ei ole sanoa, että Jumala haluaa pitää ihmiset loitolla, vaan että heidän omat ennakkokäsityksensä ja sydämensä kovuus estävät heitä hyväksymästä pelastavaa totuutta.

Juuri tämä on kylväjävertauksen perimmäinen totuus. Jokainen valitsee itse, minkä tyyppistä maaperää hän on.

LAMPPU JA MITTA- ASTIA

Lue Mark. 4:21-23. Mitä Jeesus painottaa vertaukseen lampusta?

Jeesuksen ajan talot saattoivat olla hyvin erilaisia kooltaan ja rakennustavaltaan sijainnista ja omistajiensa varakkuudesta riippuen. Tuon ajan talot seurasivat kreikkalaista rakennustapaa, jossa rakennukset sijoitettiin sisäpihan ympärille. Talojen hienostuneisuudessa oli suurta vaihtelua. Jeesus saattoi puhua myös maalaisten pienemmistä taloista. Olipa kyse isosta tai pienestä talosta, periaate on sama: jonakin päivänä totuus Jeesuksesta tulee ilmi.

Mark. 4:21 Jeesus esittää kaksi kysymystä. Ensimmäiseen odotetaan kielteistä vastausta - "Ei kai lampua sitä varten tuoda huoneeseen, että se pantaisiin vakan alle tai vuoteen alle?" Toiseen odotetaan myönteistä vastausta - "Eikö siksi, että se pantaisiin lampunjalkaan?" (RK 2012.) Jeesus esittää absurdin, lähes humoristisen ajatusleikin tehdäkseen ajatuksensa tiettäväksi. Lamput on tarkoitettu antamaan valoa, muutoin ne menettävät tarkoituksensa. Mark. 4:22 selittää vertausta viittaamalla siihen, miten salaisuudet tulevat julki. Jokainen, jonka sähköposti tai tietokone on hakkeroitu, tietää, mitä salaisuuksien julkitulo tarkoittaa. Jeesus puhuu kuitenkin evankeliumista, joka tulee julki.

Lue Mark. 4:24, 25 (VKR/RK 2012). Minkä opetuksen Jeesus pyrkii antamaan puhumalla mitta-astiasta?

Torimyyjillä on yleensä mukanaan astia, jolla he mittaavat myymänsä tuotteen määrää. Heillä on tapana täyttää astia kukkuroilleen tai lisätä määrään hieman enemmän kuin olisi tarpeen, jotta ostajalle tulisi tunne, että häntä kohdellaan oikeudenmukaisesti. Jeesus nostaa tämän myyjien tavan kohdella asiakkaitaan esimerkkinä siitä, mihin avoimuus totuudelle johtaa. Jos joku on avoin ja seuraa valoa, hän saa yhä enemmän. Jos joku torjuu valon, jopa se, mitä hänellä oli, otetaan pois.

Kuinka voimme oppia paremmin periaatteen siitä, että "millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan"? Pohdi asiaa suhteissasi toisiin ihmisiin.

VERTAUKSIA KASVAVASTA SIEMENESTÄ

Lue Mark. 4:26-29. Mihin vertauksessa keskitytään ensisijaisesti?

Suurin osa Markuksen evankeliumin kertomuksista löytyy myös joko Matteuksen tai Luukkaan evankeliumeista, tai molemmista. Markus on kuitenkin ainoa, joka kertoo tämän vertauksen. Vertauksen keskiössä on kasvuprosessi. Jeesus osoittaa, että näin Jumalan valtakunta toimii. Ihmisillä on oma osuutensa kasvun edistämässä, mutta todellinen kasvu on Jumalan työtä. Se ei ole loputon prosessi. Kertomus tulee äkilliseen päätökseen, kun vilja on kypsää. Samoin Kristuksen toinen tuleminen tuo äkillisen lopun koko maailmamme historialle.

Lue Mark. 4:30-32. Mitä sinapinsiemenvertaus painottaa?

Vertaus korostaa sitä, miten jostakin hyvin pienestä kasvaa jotakin merkittävän suurta. Sinapinsiemenet ovat läpimitaltaan 1-2 mm. Tässä kuvattu kasvi on todennäköisesti mustasinappi (*Brassica nigra*), jonka siemenet ovat hyvin pieniä (yhteen grammaan mahtuu yli 700 siementä). Vaikka mustasinapinsiemen ei olekaan maailman pienin siemen, se on silti hyvin pieni verrattuna sen tuottamaan kasviin, joka voi kasvaa jopa kolmen metrin korkuiseksi. Jeesus sanoo, että linnutkin tekevät pesiään kasvin oksille. Tässä on viittaus Ps. 104:12 ja Dan. 4:7-9. Ps. 104 puhuu Jumalan voimasta hänen luodessaan maailman ja Dan. 4 kuvaa Nebukadnessarin suurenna puuna, jonka oksien suojusta koko maailma löytää varjon ja ravinnon.

Jeesuksen ajatuksen ydin on, että Jumalan valtakunta, joka alkaa pienenä, kasvaa suureksi ja vaikuttavaksi. Tuon ajan ihmiset saattoivat ehkä halveksia Galileasta tullutta pölynpeittämää kiertelevää saarnaajaa opetuslapsineen, mutta aika on osoittanut, että hänen armon valtakuntansa laajenee edelleen koko maailmassa.

Lue Matt. 24:14. Millainen seurakunta oli tuohon aikaan, kun Jeesus esitti tämän ennustuksen? Miksi tämä on niin merkittävä ja uskoa vahvistava ennustus?

KERTAUS

Lisäaineistoa: Lue Ellen G. White, *Kristuksen vertaukset*, s. 16–38.

”Tosi pyhyys on kokonaista jumalanpalvelusta. Tämä on tosi kristillisen elämän ehto. Kristus pyytää varauksetonta pyhittäytymistä ja jakamatonta palvelusta. Hän vaatii sydämen, mielen, sielun ja voiman. Omaa minää ei sovi helliä. Joka elää itselleen, ei ole kristitty.

Rakkauden täytyy olla toiminnan periaatteena. Rakkaus on Jumalan hallituksen peruseriaatteena taivaassa ja maassa, ja sen täytyy olla myös kristityn luonteen perustuksena. Tämä yksin voi tehdä hänet vahvaksi ja pitää hänet lujana ja kykenevänä kestävään koetuksiin ja kiusauksiin.

Rakkaus ilmenee uhrauksina. Pelastussuunnitelmakin merkitsi uhrausta – mittaamattoman laajaa, syvää ja korkeaa uhria. Kristus antoi kaikkensa hyväksemme, ja ne jotka vastaanottavat Kristuksen, ovat valmiit uhraamaan kaiken Lunastajansa tähden. He tavoittelevat hänen kunniaansa ja kirkkauttaan ennen kaikkea muuta.” (KV 28.)

Keskustelunaiheita:

1. ”Rakkauden täytyy olla toiminnan periaatteena. Rakkaus on Jumalan hallituksen peruseriaatteena taivaassa ja maassa – -.” (KV 28.) Miten risti paljastaa tämän hämmästyttävän totuuden meille? Miten voimme omassa elämässämme heijastaa tämänkaltaista rakkautta? Miksi meidän täytyy tehdä niin?

2. Miten vastaisit sellaiselle, joka väittää, että Jeesus kertoi vertauksia pitääkseen ulkopuoliset pimennossa? Miksi Jeesus, joka kuoli jokaisen ihmisen puolesta (1. Joh. 2:2), pitäisi tarkoituksella pimennossa niitä, joiden pelastamiseksi hän kuoli ristillä?

3. Lamppu kuuluu lampunjalkaan, ei vakan alle (Mark. 4:21). Soveltakaa tätä periaatetta siihen, miten seurakuntanne on sitoutunut paikalliseen yhteisöön. Miten voitte nostaa valoa näkyvämmälle paikalle?

4. Pohtikaa vertausta itsestään kasvavasta viljasta (Mark. 4:26–29). Mikä osuus ihmisillä on auttaa evankeliumin siementä kasvamaan? Mikä on Jumalan osuus kasvuun? Vaikka meillä on selvästikin oma osuutemme, kuinka pidämme huolen siitä, että olemme täysin riippuvaisia Jumalasta? Voiko tämä täydellisen riippuvaisuuden asenne olla kenties osa sitä, mitä me tarvitsemme kasvaaksemme?